

کیفیت زندگی در سالمندی

اطلاعات درس:

عنوان درس: کیفیت زندگی در سالمندی

کد درس: 31

نوع و تعداد واحد: ۱ واحد نظری

نام مسئول درس: دکتر مهتاب علیزاده

مدرس/مدرسین: دکتر مهتاب علیزاده

پیش نیاز/هم زمان: ندارد

رشته تحصیلی: سلامت سالمندی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

نیمسال تحصیلی: سال دوم، ترم اول

گروه آموزشی ارائه دهنده درس: سلامت سالمندی

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: استاد

محل کار: دانشکده توانبخشی

تلفن تماس: داخلی 337

نشانی پست الکترونیک: mahtabalizadeh@yahoo.com

توصیف کلی درس:

هدف این درس، آشنایی دانشجویان با رویکرد مفهوم سازی و سنجش کیفیت زندگی در حوزه های سالمندی، سلامت و مراقبت های اجتماعی است. امروزه در مقایسه اثر بخشی و ارزش نسبی درمان های متفاوت، تحقیقات، سیاست گذاری های بهداشتی، ارزیابی خدمات بهداشتی، درمان بیماران و بهبود رابطه پزشک و بیمار می توان کیفیت زندگی را نیز به عنوان یک پیامد پر اهمیت اندازه گیری نمود. و در اندازه گیری سلامت و ارزیابی مداخلات بهداشتی درمانی علاوه بر شاخص های فراوانی و شدت بیماری باید به سایر ارزش های انسانی مانند کیفیت زندگی نیز توجه نمود.

در این درس فراگیران با گستره و حیطه های کیفیت زندگی اعم از محیط زیست و مسکونی افراد سالمند، سلامت جسمی و روانی، تحصیلات، تفریح و اوقات فراغت و تعلق اجتماعی از دیدگاه متخصصین و سالمندان آشنا می شوند. مفاهیم پایه در کیفیت زندگی و ابعاد آن در سالمندان را شناخته و شاخص های کیفیت زندگی در افراد سالمند را یاد خواهند گرفت. همچنین با انواع ابزارها، پرسشنامه ها و چک لیستهای سنجش کیفیت زندگی در سالمندان آشنا خواهند شد.

اهداف کلی / محورهای توانمندی:

محورهای توانمندی:

- * یادگیری تعاریف کیفیت زندگی از دیدگاه متخصصین و سالمندان
- * یادگیری مفاهیم پایه در کیفیت زندگی و ابعاد آن در سالمندان
- * آشنایی با انواع شاخص های کیفیت زندگی در سالمندان
- * آشنایی با حیطه های کیفیت زندگی در سالمندان
- * یادگیری استانداردهای کیفیت زندگی در سالمندان
- * آشنایی با محیط/ستینگ های مراقبت های طولانی مدت و منزل در سالمندان
- * آشنایی با تئوریه و نظریه های کیفیت زندگی و رضایت از زندگی در سالمندان
- * آشنایی با ابزارها، پرسشنامه ها و چک لیستهای سنجش کیفیت زندگی در سالمندان

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی:

الف) حیطه شناختی (Cognitive)

دانشجو باید در پایان این دوره بتواند:

- 1- تعاریف مختلف کیفیت زندگی از دیدگاه متخصصین و سالمندان را توضیح دهد (Remmeber)

- 2- مفاهیم پایه در کیفیت زندگی سالمندان را توضیح دهد (Remmeber)
- 3- ابعاد کیفیت زندگی در سالمندان را بیان نماید (Remmeber)
- 4- انواع شاخص های کیفیت زندگی در سالمندان را نام برده و توضیح دهد (Remmeber)
- 5- حیطه های مختلف کیفیت زندگی در سالمندان را توضیح دهد (Remmeber)
- 6- استانداردهای کیفیت زندگی در سالمندان را توضیح دهد (Remmeber)
- 7- کیفیت زندگی سالمندان در محیط/ستینگ مراقبت های طولانی مدت و منزل را توضیح دهد (Remmeber)
- 8- تئوریها و نظریه های کیفیت زندگی و رضایت از زندگی در سالمندان را توضیح دهد (Remmeber)
- 9- انواع ابزارها، پرسشنامه ها و چک لیستهای سنجش کیفیت زندگی در سالمندان را بیان نماید (Remmeber)

ب) حیطه عاطفی (Affective)

دانشجو باید در پایان این دوره بتواند:

- 1- اهمیت کیفیت زندگی در سالمندی از دیدگاه های نظری و عینی و بهزیستی ذهنی و فرآیند تعادلی را درک کند (Receiving)
- 2- ابعاد مختلف کیفیت زندگی در سالمندان را بعنوان مفاهیم پایه درک کند (Receiving)
- 3- اهمیت شاخص های مختلف کیفیت زندگی در سالمندان را تفسیر و تحلیل نماید (Attending)
- 4- ابعاد/حیطه های کیفیت زندگی در سالمندان را درک کند (Receiving)
- 5- استانداردهای کیفیت زندگی در سالمندان را تفسیر و تحلیل نماید (Attending)
- 6- کیفیت زندگی سالمندان در محیط/ستینگ های مراقبت های طولانی مدت و مراقبت در منزل را مقایسه و تحلیل نماید (Attending)
- 7- تئوری ها و نظریه های کیفیت زندگی و رضایت از زندگی در سالمندان را مقایسه و تحلیل نماید (Attending)
- 8- انواع ابزارها، پرسشنامه ها و چک لیستهای سنجش کیفیت زندگی در سالمندان را مقایسه و تحلیل نماید (Attending)
- 9- مقررات کلاس را رعایت نماید (Responding)
- 10- خود را برای جستجوی ابزارهای مختلف کیفیت زندگی در سالمندی متعهد بداند (Internalizing Values)
- 11- در بحث های کلاسی شرکت فعال داشته باشد (Responding)
- 12- به مطالعه هر مبحث قبل از آغاز کلاس علاقه مند شود (Internalizing Values)
- 13- نقد سایرین را برای جستجوی انجام داده شده پذیرا باشد (Internalizing Values)

روش های یاددهی - یادگیری:

☐ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ،
کوئیز، بحث گروهی و ...)	☐ بحث در گروه های کوچک	☐ ایفای نقش	☐ یادگیری اکتشافی
☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)	☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)	☐ یادگیری مبتنی بر سناریو	☐ کلاس وارونه

□ آموزش مجازی

□ استفاده از دانشجویان در تدریس □ بازی
(تدریس توسط همتابان)

□ سایر موارد (لطفاً
نام ببرید) استفاده از

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	امکانات و وسایل	نام مدرس / مدرسان
1	تعاریف کیفیت زندگی از دیدگاه متخصصین و سالمندان - کیفیت زندگی در سالمندی: از دیدگاه نظری - کیفیت زندگی عینی - کیفیت زندگی به عنوان بهزیستی ذهنی - کیفیت زندگی به عنوان رضایتمندی نیازهای ذهنی کیفیت زندگی به عنوان یک فرآیند تعادلی	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	مهتاب علیزاده
2	آشنایی با مفاهیم پایه در کیفیت زندگی و ابعاد آن در سالمندان - رضایت فردی - عوامل محیط فیزیکی - عوامل محیط اجتماعی - عوامل اقتصادی اجتماعی - عوامل فرهنگی - عوامل وضعیت سلامتی - عوامل شخصیتی - شبکه های اجتماعی - میزان فعالیت - احساس تنهایی - معنویت و معنای زندگی	سخنرانی تعاملی	مرور مبحث جلسه قبلی و مشارکت در بحث	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	مهتاب علیزاده
3	آشنایی با انواع شاخص های کیفیت زندگی در سالمندان - رضایت فردی - محیط فیزیکی	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و مشارکت در بحث گروهی	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	مهتاب علیزاده

				- محیط اجتماعی - وضعیت اقتصادی اجتماعی - وضعیت فرهنگی - وضعیت شخصیتی - وضعیت خودمختاری شخصی - شبکه های اجتماعی - میزان فعالیت - احساس تنهایی - معنویت و معنای زندگی - تبعیض سنی (Ageism) - نابرابری در کیفیت زندگی سالمندان - وضعیت جسمانی - وضعیت روان - ناتوانی - کیفیت زندگی مرتبط با سلامت - وضعیت سلامتی: دمانس والزايمر - وضعیت سلامتی: سرطان - وضعیت سلامتی: فریلتی - وضعیت سلامتی: افسردگی و اضطراب - کیفیت مراقبت - کیفیت مراقبت در منزل - کیفیت مراقبت های طولانی مدت - نیازهای مراقبتی سالمندان - کیفیت زندگی در زمان مرگ	
مهدتاب علیزاده	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	شرکت فعال در کلاس و مشارکت در بحث گروهی	سخنرانی تعاملی	آشنایی با حیطه های کیفیت زندگی در سالمندان محیط و کیفیت زندگی: - فضا و محیط فیزیکی - جنبه های زیست محیطی کیفیت زندگی در سالمندی - کیفیت زندگی در سالمندان ساکن در خانه	4

				- منابع اقتصادی و احساس بهزیستی ذهنی در سالمندی - استرس محیطی، افسردگی و کیفیت زندگی در سالمندان کم درآمد و اقلیت ها - تعامل و مشارکت اجتماعی در سالمندان - منابع اجتماعی - ویژگی های فردی - روابط اجتماعی در دوران سالمندی : تعاملات اجتماعی
مهدتاب علیزاده	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	مطالعه مبحث جلسه های قبلی و مشارکت در بحث	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	5 *یادگیری استانداردهای کیفیت زندگی در سالمندان - استانداردهای زندگی افراد سالمند - منبع درآمد - وضعیت سلامتی در دوران سالمندی - وضعیت جسمانی در دوران سالمندی *یادگیری استانداردهای کیفیت زندگی در سالمندان - استانداردهای زندگی افراد سالمند - منبع درآمد - وضعیت سلامتی در دوران سالمندی - وضعیت جسمانی در دوران سالمندی - سلامت روان - ناتوانی - کیفیت زندگی مرتبط با سلامت

				- ارتقاء سلامت و اقدامات آگاهانه: فعالیت های مرتبط با بدن - فعالیت فیزیکی - مراقبت تسکینی و مراقبت های پایان عمر - کیفیت زندگی و زوال عقل/دمانس - بیماری های مزمن و کیفیت زندگی در سالمندان - سالمندی، سرطان و فریلتی - فریلتی و کیفیت زندگی در دوران سالمندی - کیفیت زندگی در بیماران مبتلا به سرطان - ارزیابی کیفیت زندگی و ارزیابی بیماران سالمند	
مهدتاب علیزاده	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر- کتاب	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	6 کیفیت زندگی سالمندان در محیط/ستینگ مراقبت های طولانی مدت و منزل - کیفیت زندگی و مراقبت های طولانی مدت: سالمندان نیازمند مراقبت های طولانی مدت - شرایط دریافت مراقبت های طولانی مدت - افراد نیازمند مراقبت بر اساس سناریوی "کاهش نرخ مراقبت" - برآورد نیازهای مراقبتی سالمندان بر اساس وضعیت تأهل و داشتن فرزند - برآورد نیازهای مراقبتی سالمندان از نظر نسبت جنسیتی - شیوع نیاز به مراقبت و پیش بینی نیازهای مراقبتی	

				- کیفیت زندگی سالمندان تحت مراقبت در منزل	
مهدتاب علیزاده	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	مشارکت فعال در مباحث کلاسی	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	7 آشنایی با تئوری ها و نظریه های کیفیت زندگی و رضایت از زندگی در سالمندان - نظریه های رفاه و رضایت از زندگی- Theories of well-being and life (satisfaction) - نظریه فعالیت (Activity theory) - نظریه تداوم Continuity (theory) - نظریه جدایی (Disengagement theory) - سالمندی موفق Successful (ageing) - نظریه های ساختاری سالمندی - مدل چهار بخشی زندگی خوب (Lawton) - مدل (Veenhoven) چهار بعدی کیفیت زندگی - مدل کیفیت زندگی (Brown) باعنوان «بودن، تعلق و تبدیل شدن» - مدل کیفیت زندگی سه گانه و مراقبت سه گانه Triadic QoL Model and the Care (Triad) - مدل هنجار و موارد روش شناسی Normative Model and (Methodological Issues) - مدل عملی و مدل های علی	

				- مدل ساختاری جامع - نظریه ها و مدل های مراقبتی: رویکردهای مراقبتی - مدل مفهومی کیفیت زندگی مرتبط با مراقبت (crQoL) - مدل های جامع کیفیت زندگی	
مهدتاب علیزاده	وایت برد، ویدیو پروژکتور و کامپیوتر و کتاب	مشارکت فعال در مباحث کلاسی	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	8 آشنایی با انواع ابزارها، پرسشنامه ها و چک لیستهای سنجش کیفیت زندگی در سالمندان - ابزارهای تحقیقات کلیدی در مراقبت : ساخت ابزار مصاحبه با مراجعین - ابزار های رضایت از زندگی: معیارهای ذهنی کیفیت زندگی - اندازه گیری ذهنی کیفیت زندگی - توسعه ابزارهایی برای استخراج داده های کیفیت مراقبت های حرفه ای بر اساس اسناد مراقبتی (InDEX) - ابزار ها و تست های ارزیابی زوال عقل - ابزارهای HRQOL مورد استفاده در بیماران مبتلا به سرطان	

نقش و وظایف دانشجو:

در این درس، دانشجو باید قادر به انجام موارد ذیل باشد.

-خود ارزیابی

-ارزیابی همسانان

- حضور منظم در کلاس درس (حضور و غیاب)
- پاسخ به سوالات در کلاس درس و مشارکت در طرح پرسش و پاسخگویی به سوالات
- مشارکت در بحث های گروهی کلاسی
- علاقه به یادگیری مفاهیم جدید و آموزش آنها به سایر فراگیران
- انجام تکالیف در موعد مقرر
- تهیه و ارسال محتوای آموزشی در موعد مشخص
- نحوه ارائه، کیفیت محتوای آموزشی و نحوه استفاده از وسایل کمک آموزشی

روش ارزیابی دانشجو:

ردیف	فعالیت	نمره
1	ارایه شفاهی در طول ترم از نظر ارزیابی تکوینی	3 نمره
2	آزمون میان ترم بشکل شفاهی یا آزمون های کتبی از نظر ارزیابی تراکمی	5 نمره
3	امتحان پایان ترم نظری از نظر ارزیابی تراکمی توسط آزمون های کتبی بسته و باز	10 نمره
4	حضور و مشارکت فعال در کلاس از نظر ارزیابی تکوینی	2 نمره

منابع:

- 1- Thomas Bogatz.(2020). Quality of Life and Person-Centered Care for Older People. Springer.
 - 2- Gabriele Doblhammer & Rembrandt Scholz . (2010). Ageing, Care Need and Quality of Life: The Perspective of Care Givers and People in Need of Care. Springer.
 - 3- Marja Vaarama, Richard Pieper, Andrew Sixsmith.(2008).Care-Related Quality of Life in Old Age: Concepts, Models and Empirical Findings. Springer.
 - 4- Heidrun, Mollenkopf & Alan Walker. (2007). Quality of Life in Old Age: International and Multi Disciplinary Perspectives. Springer
 - 5- Alan Walker.(2005).Understanding quality of life in old age, McGraw-Hill Education.
 - 6- John Bond and Lynne Corner.(2004). Quality of life and older people. McGraw-Hill Education.
- 7- علیزاده، م و همکاران، کیفیت زندگی در سالمندان.(1403)، انتشارات جامعه نگر، تهران.